

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายหลักที่วางรากฐานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาเป็นพื้นที่สำคัญที่ต้องได้รับการดูแลด้านความปลอดภัยเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นสถานที่ที่เด็กและเยาวชนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นนี้ จึงได้กำหนดกรอบกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ เพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542 : 1-10) กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดทำมาตรการป้องกันอันตรายและสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยกำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดเตรียมอุปกรณ์และระบบความปลอดภัยพื้นฐาน เช่น ทางหนีไฟ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล และการดูแลระบบไฟฟ้าในอาคารเรียน นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการบูรณาการความรู้ด้านความปลอดภัยเข้าไปในหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการป้องกันตนเองและรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างเหมาะสม การเสริมความเข้มแข็งด้านความปลอดภัยในสถานศึกษายังได้รับการส่งเสริมจากพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยที่ครอบคลุมทั้งผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษา กฎหมายฉบับนี้เน้นย้ำความสำคัญของการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความพร้อมในการรับมือกับเหตุฉุกเฉิน และการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับระบบระบายอากาศ การจัดการพื้นที่ที่เป็นมิตรต่อสุขภาพ และการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุที่จำเป็น(พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554, 2554 : 5) ในมุมมองระดับสากลนั้น องค์การยูเนสโก (UNESCO) มีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางและมาตรฐานด้านความปลอดภัยสำหรับสถานศึกษา โดยในปี 2561 ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย (UNESCO, 2018 : 1-10) องค์การยูเนสโกได้แนะนำให้สถานศึกษาจัดทำคู่มือความปลอดภัย ดำเนินการฝึกอบรมครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และมีการตรวจสอบมาตรการความปลอดภัยเป็นระยะ เพื่อให้มั่นใจว่าอาคารและพื้นที่เรียนมีความปลอดภัยและเหมาะสมต่อการเรียนรู้อยู่เสมอ องค์การอนามัยโลก (WHO) ก็ได้มีส่วนร่วมในการยกระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยให้แนวทางที่ครอบคลุมทั้งด้านความปลอดภัยทางกายภาพและสุขภาพจิต องค์การอนามัยโลก แนะนำให้สถานศึกษาจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุที่ครอบคลุม มีระบบการควบคุมโรคที่มีประสิทธิภาพ และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพจิตของทั้งผู้เรียนและบุคลากร แนวทางนี้สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับสุขภาพแบบองค์รวมในสถานศึกษา

การมีกรอบกฎหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนทั้งจากภายในประเทศและมาตรฐานสากล ช่วยสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน การบูรณาการระหว่างกฎหมายภายในประเทศและแนวทางสากลยังช่วยยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยในสถานศึกษาไทยให้ทัดเทียมกับนานาชาติ และที่สำคัญที่สุดคือ ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองและชุมชนว่า สถานศึกษาเป็นพื้นที่ปลอดภัยที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้และการพัฒนาการของบุตรหลานอย่างแท้จริง

สถานการณ์ปัจจุบันในประเทศไทย พบปัญหาอันอาจส่งผลถึงความปลอดภัยของสถานศึกษา ในหลายด้าน เช่น เหตุการณ์แก๊สระเบิดในโรงงานเหล็กชินเคอหยวน สตีล จำกัด ในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2567 ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บ 7 ราย (ไทยพีบีเอส (Thai PBS), 2567 : ออนไลน์) การข่มขู่และเหตุการณ์กราดยิงในโรงเรียน ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาประเทศไทยพบกรณีการข่มขู่และพฤติกรรมรุนแรงในสถานศึกษามากขึ้น โดยมีรายงานเหตุการณ์ที่นักเรียนหรือบุคคลภายนอกใช้สื่อออนไลน์ในการข่มขู่จะก่อเหตุรุนแรงในสถานที่ต่าง ๆ ทั้งสถานที่สาธารณะและสถานศึกษา (ไทยโพสต์, 2567 : ออนไลน์) รวมถึงปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ซึ่งกลายเป็นหนึ่งในปัญหามลพิษทางอากาศที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนอย่างรุนแรง โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งประกอบด้วย จังหวัด ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา สถานศึกษาภายในพื้นที่นี้ต้องเผชิญกับความเสี่ยงอย่างมากจากมลพิษทางอากาศ ซึ่งเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มที่อ่อนไหวต่อผลกระทบจากฝุ่นละออง PM2.5 หากไม่มีมาตรการที่เพียงพอในการป้องกัน อาจก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพระยะยาวและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา จากรายงานของกระทรวงสาธารณสุขในปี 2567 พบว่าค่าฝุ่น PM2.5 ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.8 – 86.7 มคก./ลบ.ม. โดยจังหวัดระยองและชลบุรีเป็นพื้นที่ที่มีค่าฝุ่นเกินมาตรฐานในหลายช่วงเวลา ซึ่งสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมและการจราจรหนาแน่นก็ได้รับผลกระทบโดยตรง การศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนมีความเสี่ยงสูงต่อปัญหาสุขภาพจาก PM2.5 โดยเฉพาะกลุ่มโรคที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ โรคหืด ภูมิแพ้ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และการติดเชื้อทางเดินหายใจ นอกจากนี้ยังพบปัญหา โรคตาอักเสบ ผิวหนังอักเสบ และโรคเกี่ยวกับระบบหัวใจและหลอดเลือด ซึ่งเป็นผลจากการสัมผัสฝุ่นละอองเป็นเวลานาน ข้อมูลจากระบบเฝ้าระวังสุขภาพแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ใช้ชีวิตในพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศสูงมีอัตราการขาดเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเจ็บป่วยจากโรคที่เกี่ยวข้องกับ PM2.5 (กระทรวงสาธารณสุข, 2567 : ก-ง) ปัญหานี้ไม่เพียงกระทบต่อสุขภาพของเด็ก แต่ยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เนื่องจากนักเรียนอาจมีสมาธิในการเรียนลดลงจากการป่วยที่เกิดขึ้น

แนวคิดเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษาเริ่มได้รับความสนใจอย่างจริงจังภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อองค์การสหประชาชาติประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในปี พ.ศ. 2491 ที่ให้ความสำคัญกับสิทธิด้านการศึกษาและความปลอดภัยของเด็ก (United Nations,

1948 : 1-10) จากนั้นแนวคิดนี้ได้พัฒนาและขยายขอบเขตมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษ 1960 ที่สหรัฐอเมริกาเริ่มตระหนักถึงอันตรายในโรงเรียนจากเหตุการณ์ไฟไหม้โรงเรียนในชิคาโก ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัยในอาคารเรียนครั้งใหญ่ (National Fire Protection Association, 2000 : 1-20) ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 องค์การสหประชาชาติได้รับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งกำหนดให้รัฐภาคีต้องประกันว่าสถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กและต้องจัดให้มีความปลอดภัยในทุกด้าน (UNICEF, 1989) ประเด็นด้านความปลอดภัยในสถานศึกษายิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 เมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในโรงเรียนหลายครั้ง โดยเฉพาะเหตุการณ์ยิงที่โรงเรียนคอล์มโบว์ในปี พ.ศ. 2542 ที่นำไปสู่การปฏิรูประบบรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนทั่วโลก (Department of Homeland Security, 2004) สำหรับประเทศไทย แนวคิดเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความปลอดภัย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542 : 1) ที่นำไปสู่การออกข้อกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยในโรงเรียนที่เข้มงวดขึ้น ในปัจจุบัน แนวคิดเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษาได้ขยายขอบเขตครอบคลุมทั้งความปลอดภัยทางกายภาพ สุขภาพกาย สุขภาพจิต และความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ ดังที่ปรากฏในแผนความปลอดภัยสำหรับสถานศึกษาของยูเนสโก (UNESCO, 2018 : 1-10) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่สถานศึกษาต้องเผชิญในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังได้เน้นย้ำความสำคัญของความปลอดภัยด้านสุขอนามัยในสถานศึกษา นำไปสู่การปรับปรุงมาตรฐานและแนวปฏิบัติด้านสุขอนามัยในสถานศึกษาทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย การพัฒนาแนวคิดเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องปรับตัวให้ทันต่อความเสี่ยงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนทุกคน

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) มีจุดเริ่มต้นจากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Seaboard Development Program: ESB) ซึ่งได้รับการริเริ่มภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525–2529) ในปี พ.ศ. 2524 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมปิโตรเคมี (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566 : ออนไลน์) การพัฒนาโครงการ ESB ส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในภูมิภาคดังกล่าว นำไปสู่การต่อยอดเป็นโครงการ EEC ในปี พ.ศ. 2560 ภายใต้ยุทธศาสตร์ "ไทยแลนด์ 4.0" ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยรัฐบาลได้กำหนดให้พื้นที่ EEC ครอบคลุม 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา และส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ

(สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2566 : ออนไลน์) เพื่อให้การดำเนินโครงการ EEC เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2561 โดยกฎหมายฉบับนี้ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและมาตรการสนับสนุนการลงทุนแก่นักลงทุนที่เข้ามาดำเนินธุรกิจในพื้นที่ EEC ทั้งในภาคอุตสาหกรรม การขนส่ง และการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (DDproperty, 2566 : ออนไลน์) การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกจึงเป็นผลจากการวางรากฐานของโครงการ ESB และการขับเคลื่อนเชิงนโยบายของรัฐบาลไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศ และสร้างความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจโลก

ในปัจจุบัน สถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor หรือ EEC) กำลังเผชิญกับความท้าทายด้านความปลอดภัยในหลากหลายรูปแบบ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วในจังหวัดชลบุรีและระยอง ด้วยลักษณะของ EEC ที่เป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ มีอุตสาหกรรมที่สำคัญและโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ จึงทำให้เกิดการขยายตัวของโรงเรียนและสถานศึกษาในพื้นที่นี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : ออนไลน์) ซึ่งต้องเผชิญกับความท้าทายในด้านความปลอดภัยทั้งในและนอกสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการคมนาคม อุบัติเหตุทางถนน ความปลอดภัยด้านอาชีวอนามัย ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2566 : 1-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัดทั้งหมด 51 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชลบุรีและระยอง มีภารกิจสำคัญในการดำเนินมาตรการเพื่อรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ โดยมุ่งหวังให้สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566ข : 3-25) การจัดการความปลอดภัยที่ดีในสถานศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในโรงเรียนและการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก หนึ่งในประเด็นความปลอดภัยที่สำคัญคือด้านกายภาพ จากการศึกษาของธรรมาธรณ์ โพธิ์สกุลหอม และประภาวรรณ ตระกูลเกษมสุข (2567 : 2399-2412) พบว่าโรงเรียนในเขตพื้นที่ดังกล่าวต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการจราจรที่หนาแน่น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการใช้รถบรรทุกขนาดใหญ่จำนวนมากและสิ่งก่อสร้างที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมใกล้เคียงยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียน ทำให้การพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างที่นักเรียนเข้ามาเรียนในสถานศึกษา หลักการบริหารจัดการความปลอดภัยที่ครอบคลุมควรเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ อธิการบดี ปานธรรม, ปรีชา ดิลกภูมิพิสิทธิ์ และกิตติวงศ์ สาสวด (2562 : 66-75) นำเสนอรูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วม โดยให้ครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนทุกคนมีบทบาทในการป้องกันและเฝ้าระวังความปลอดภัยในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของบุคลากรและนักเรียนช่วยสร้างความตระหนักถึงความปลอดภัย

และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานด้านนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะความปลอดภัยแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจและสามารถรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างเหมาะสม

นอกจากความปลอดภัยทางกายภาพแล้ว ความปลอดภัยทางสังคมยังเป็นปัญหาที่ต้องเผชิญในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในเขต EEC โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมที่แพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ชุมชนแออัดและเขตอุตสาหกรรม ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและภูมิหลังของนักเรียนยังเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การทะเลาะวิวาทและการรังแกกันทั้งในรูปแบบทางกายภาพและทางออนไลน์ การส่งเสริมการดูแลความปลอดภัยทางสังคมในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ต้องให้ความสำคัญผ่านการจัดตั้งศูนย์ดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน (Safety Center) และการจัดอบรมความรู้ด้านความปลอดภัยแก่นักเรียนและบุคลากร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้นำมาซึ่งความท้าทายด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญที่สถานศึกษาต้องเผชิญ นักเรียนในปัจจุบันมีโอกาสในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้พวกเขาเสี่ยงต่อการถูกคุกคามทางออนไลน์จากบุคคลแปลกหน้า การเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต ด้วยเหตุนี้ ทิตยธรรค์ มณีวัฒน์ (2566 : 230-243) ได้เสนอแนะว่าสถานศึกษาควรดำเนินการในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือ โดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เพื่อร่วมมือในการป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้นและให้ความรู้ด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์แก่นักเรียนและครู ความปลอดภัยด้านสุขภาพจิตก็เป็นประเด็นที่สำคัญเนื่องจากผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นักเรียนที่ย้ายถิ่นฐานมาพร้อมครอบครัวเพื่อเข้ามาทำงานในเขต EEC อาจประสบปัญหาในการปรับตัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจในระยะยาว จากการสำรวจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (2566) พบว่า โรงเรียนในสังกัดได้ดำเนินมาตรการในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพจิตแก่นักเรียนและบุคลากร ซึ่งรวมถึงการพัฒนาทักษะในการรับมือกับความเครียดและการส่งเสริมให้มีการปรึกษาด้านจิตใจในสถานศึกษา การให้ความสำคัญกับสุขภาพจิตของนักเรียนเป็นการบูรณาการแนวทางการบริหารความปลอดภัยในเชิงจิตวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอาภาพร วรรณสุนธยา และคณะ (2567 : 15-27) ที่เน้นถึงการมีส่วนร่วมของหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนสุขภาพจิตของนักเรียนและครู การสร้างความร่วมมือเช่นนี้ยังเป็นแนวทางที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ใช้ในการเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาลและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การสนับสนุนและการดูแลที่ครอบคลุมทุกด้านของความปลอดภัย มาตรการต่าง ๆ ที่ดำเนินการในด้านความปลอดภัยทั้ง 4 ด้านนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีนโยบายความปลอดภัยที่ครอบคลุมทุกมิติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้ออกนโยบายที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อรับมือกับปัญหาความปลอดภัยในสถานศึกษา รวมถึง

การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต สถานการณ์ด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองในปัจจุบัน กำลังเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อนและมีความเสี่ยงสูง อันเนื่องมาจากการเป็นพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเคลื่อนย้ายประชากรอย่างรวดเร็ว จากรายงานสถานการณ์ความปลอดภัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (2566 : 1-15) พบว่า ในปีการศึกษา 2565 เกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักเรียนหลายครั้ง โดยเฉพาะอุบัติเหตุจากการเดินทาง มาโรงเรียนในพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น การทะเลาะวิวาทระหว่างนักเรียนต่างโรงเรียน และปัญหา ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร พุทธิรัตน์ และคณะ (2566 : 1113-1125) ที่พบว่า โรงเรียนในเขตพื้นที่ EEC มีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยสูงกว่าพื้นที่ โดยเฉพาะในด้านอาชญากรรมและยาเสพติด นอกจากนี้ ผลการสำรวจของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ชลบุรี (2566 : 1-18) ยังชี้ให้เห็นว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดระบบการจัดการความปลอดภัย ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร ขณะที่ สมฤดี กลิ่นหอม และไพโรจน์ เจริญชุลกุล (2566 : 519-530) ได้ศึกษาพบว่า การบริหารจัดการ ความปลอดภัยในสถานศึกษาเขต EEC มีความท้าทายพิเศษเนื่องจากความหลากหลายทางสังคมและ วัฒนธรรมของนักเรียน ซึ่งมาจากครอบครัวที่อพยพย้ายถิ่นมาทำงานในภาคอุตสาหกรรม ประกอบกับ ผลการวิจัยของ วีรพงศ์ มิตรสันเทียะ และคณะ (2567 : 12-24) ที่พบว่า ระบบดูแลความ ปลอดภัยในสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นการทำงานแบบแยกส่วน ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง และไม่สามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างทันทั่วถึง โดยเฉพาะภัยคุกคาม ทางไซเบอร์และปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว นำไปสู่ความจำเป็นในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหาร จัดการความปลอดภัยแบบบูรณาการสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และสามารถรองรับความท้าทาย ด้านความปลอดภัยที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในอนาคต จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับ ความปลอดภัยของสถานศึกษาในบริบทเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การปฏิบัติมาตรการด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
- 2) เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของ บุคลากรในด้านมาตรการการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของบุคลากรในด้านมาตรการการบริหารจัดการความปลอดภัย
ในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านความปลอดภัย
ของสถานศึกษาในบริบทเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งให้เกิดผลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงในกระบวนการบริหารจัดการ
เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยแก่ผู้เรียนและบุคลากร

1. ได้สารสนเทศการรับรู้ของบุคลากรต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับความปลอดภัย
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

2. ได้แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับความปลอดภัยของสถานศึกษาในบริบท
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

3. สามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับความปลอดภัย
ของสถานศึกษา ให้สถานศึกษามีความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมวิธี หรือ Mixed Method
กล่าวคือ ใช้วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และ วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative
Research) ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
(Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคอร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,864 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566ก : 7)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี และ
มอร์แกน ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified
random sampling) จำแนกตามจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 351 คน
(Krejcie and Morgan, 1970 : 607 – 610)

ส่วนที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และ การจัดสนทนากลุ่ม
(Focus Group Discussion) โดยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย
การตรวจสอบแบบสามเส้า (Data Triangulation) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นั้นถูกต้องหรือไม่

จากนั้นนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาทำการยืนยันโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Review) โดยนำเสนอข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. การศึกษาใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสองรูปแบบ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 12 คน และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 5 คน โดยเป็นกลุ่มที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้มุมมองด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาที่หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น ทั้งนี้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้ 3 ประการ คือ 1) มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี 2) มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี และ 3) ยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเมื่อมีความจำเป็น

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น แบ่งออกเป็น

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 วุฒิการศึกษาสูงสุด

1.2.1 ปริญญาตรี

1.2.2 ปริญญาโท

1.2.3 ปริญญาเอก

1.3 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

1.3.1 ประสบการณ์ฯ ต่ำกว่า 5 ปี

1.3.2 ประสบการณ์ฯ ตั้งแต่ 5-10 ปี

1.3.3 ประสบการณ์ฯ ตั้งแต่ 10-20 ปี

1.3.4 ประสบการณ์ฯ ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

1.4 ขนาดของสถานศึกษา

1.4.1 ขนาดใหญ่พิเศษ

1.4.2 ขนาดใหญ่

1.4.3 ขนาดกลาง

1.4.4 ขนาดเล็ก

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ตัวชี้วัดความปลอดภัยของสถานศึกษาตามที่สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็น

2.1 ความปลอดภัยทางกายภาพ

- 2.1.1 ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความปลอดภัย การติดตั้งกล้องวงจรปิดและรั้วรอบบริเวณโรงเรียน
- 2.1.2 การตรวจสอบและบำรุงรักษาสสิ่งปลูกสร้างให้มั่นคงปลอดภัย
- 2.1.3 การจัดการจุดเสี่ยง เช่น ทางเดิน ระบบไฟฟ้า และอาคารที่มีการใช้งานบ่อย
- 2.2 การป้องกันและรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉิน
  - 2.2.1 ความพร้อมในการตอบสนองเหตุฉุกเฉิน การฝึกซ้อมหนีไฟ และการมีแผนฉุกเฉิน
  - 2.2.2 การจัดระบบการแจ้งเตือนภัยที่ทันสมัยและครอบคลุมทั้งโรงเรียน
  - 2.2.3 การมีช่องทางการสื่อสารและการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น สถานีตำรวจและโรงพยาบาลในกรณีฉุกเฉิน
- 2.3 สุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากร
  - 2.3.1 การป้องกันโรคติดต่อและการส่งเสริมสุขอนามัย การตรวจสุขภาพประจำปีและการรักษาความสะอาดในพื้นที่โรงเรียน
  - 2.3.2 การจัดห้องพยาบาลและอุปกรณ์ปฐมพยาบาลให้เพียงพอและพร้อมใช้งาน
  - 2.3.3 การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง การรังแก และการล่วงละเมิด
- 2.4 ความปลอดภัยด้านการจราจรและสิ่งแวดล้อม
  - 2.4.1 การจัดการด้านการจราจรในโรงเรียน การจัดให้มีจุดรับส่งนักเรียนที่ปลอดภัยและการจัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก
  - 2.4.2 การลดปัจจัยเสี่ยงที่มาจากสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการกับมลพิษทางอากาศและน้ำในโรงเรียน
  - 2.4.3 การกำหนดกฎระเบียบและมาตรการลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุระหว่างเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีสภาวะที่ปราศจากภัยหรือการพินัยพื้นที่ในสถานศึกษาที่อยู่ในสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย โดยมีมาตรการเชิงป้องกันที่เหมาะสม การติดตั้งรั้ว กล้องวงจรปิด และระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัย ตลอดจนการจัดพื้นที่สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้อย่างปลอดภัย รวมถึงการไม่มีอันตราย การบาดเจ็บ การเสี่ยงภัย และการสูญเสีย ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินของนักเรียน ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา โดยมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

การป้องกันอุบัติเหตุ หมายถึง มาตรการแนวทางการดำเนินงานซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาใช้เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุภายในสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงการวางแผนและจัดเตรียมมาตรการที่เหมาะสม การจัดตั้งระบบแจ้งเตือนภัย การติดตั้งกล้องวงจรปิด การจัดเตรียมอุปกรณ์ความปลอดภัย และการฝึกอบรมทักษะการรับมือเหตุฉุกเฉินให้กับนักเรียนและบุคลากร

สุขภาวะทางจิตใจ หมายถึง นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษามีสภาวะความสมดุลและความมั่นคงทางจิตใจ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและการส่งเสริมสุขภาวะทางจิตอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดสภาวะที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพ

ระบบความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานและมาตรการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดเตรียมเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับผู้เรียนและบุคลากร โดยรวมถึงการจัดทำแผนฉุกเฉิน การฝึกซ้อมการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การตรวจสอบและประเมินสภาพความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการติดตั้งและบำรุงรักษาอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ความปลอดภัยทางกายภาพ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน ครู และบุคลากร โดยการตรวจสอบและบำรุงรักษาอาคาร สิ่งก่อสร้าง ระบบสาธารณูปโภค และการจัดการพื้นที่ให้ปลอดภัยเหมาะสมต่อการใช้งาน รวมถึงการกำหนดพื้นที่ปลอดภัยและการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อเตือนภัยในจุดเสี่ยงตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

การป้องกันและรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉิน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนและเตรียมความพร้อมรับมือเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยการจัดทำแผนเผชิญเหตุฉุกเฉิน การติดตั้งระบบเตือนภัย การอบรมและฝึกซ้อมบุคลากร รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อสถานการณ์ไม่คาดคิด

สุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีมาตรการดูแลและส่งเสริมสุขภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา ครอบคลุมการตรวจสุขภาพ การให้ความรู้ด้านสุขภาพและการป้องกันโรค รวมถึงการจัดการสุขาภิบาลและการเฝ้าระวังโรคติดต่อเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะที่ดีและปลอดภัยสำหรับทุกคนในสถานศึกษา

ความปลอดภัยด้านการจราจรและสิ่งแวดลอม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมและจัดการการสัญจรทั้งภายในและรอบสถานศึกษาให้ปลอดภัยสำหรับนักเรียน ครู และบุคลากร รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย โดยการวางแผนการจัดการการเดินทาง การทำประกันอุบัติเหตุ และการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมโดยรอบโรงเรียน

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หมายถึง พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ครอบคลุมจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ซึ่งมีการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงและอุตสาหกรรมดิจิทัล โดยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว อันส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงโรงเรียนที่ต้องปรับตัวและเผชิญกับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากบริบทดังกล่าว

ความปลอดภัยของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง การบริหารจัดการและการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ที่มีความปลอดภัยรอบด้านให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากร โดยครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้าง กายภาพ สิ่งแวดล้อม จิตใจ และสังคมวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจ

และอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วในพื้นที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีลักษณะเฉพาะที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงจากมลพิษทางอุตสาหกรรม อุบัติเหตุ และภัยธรรมชาติ ตลอดจนผลกระทบต่อสุขภาพจิตของผู้เรียนและบุคลากร

การยกระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระบบและมีการวางแผนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของสถานศึกษาในการรับมือกับความเสี่ยงและภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไป โดยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการบำรุงรักษามาตรการที่มีอยู่เดิม แต่เป็นการพัฒนาและปรับปรุงมาตรการความปลอดภัยให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ จิตใจ และสังคม ผ่านการประเมินความเสี่ยงเชิงรุก การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ การพัฒนาบุคลากร และการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยที่ยั่งยืน เพื่อให้มั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถป้องกันและตอบสนองต่อภัยคุกคามทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมศักยภาพสูงสุดของผู้เรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
สถานศึกษา/โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

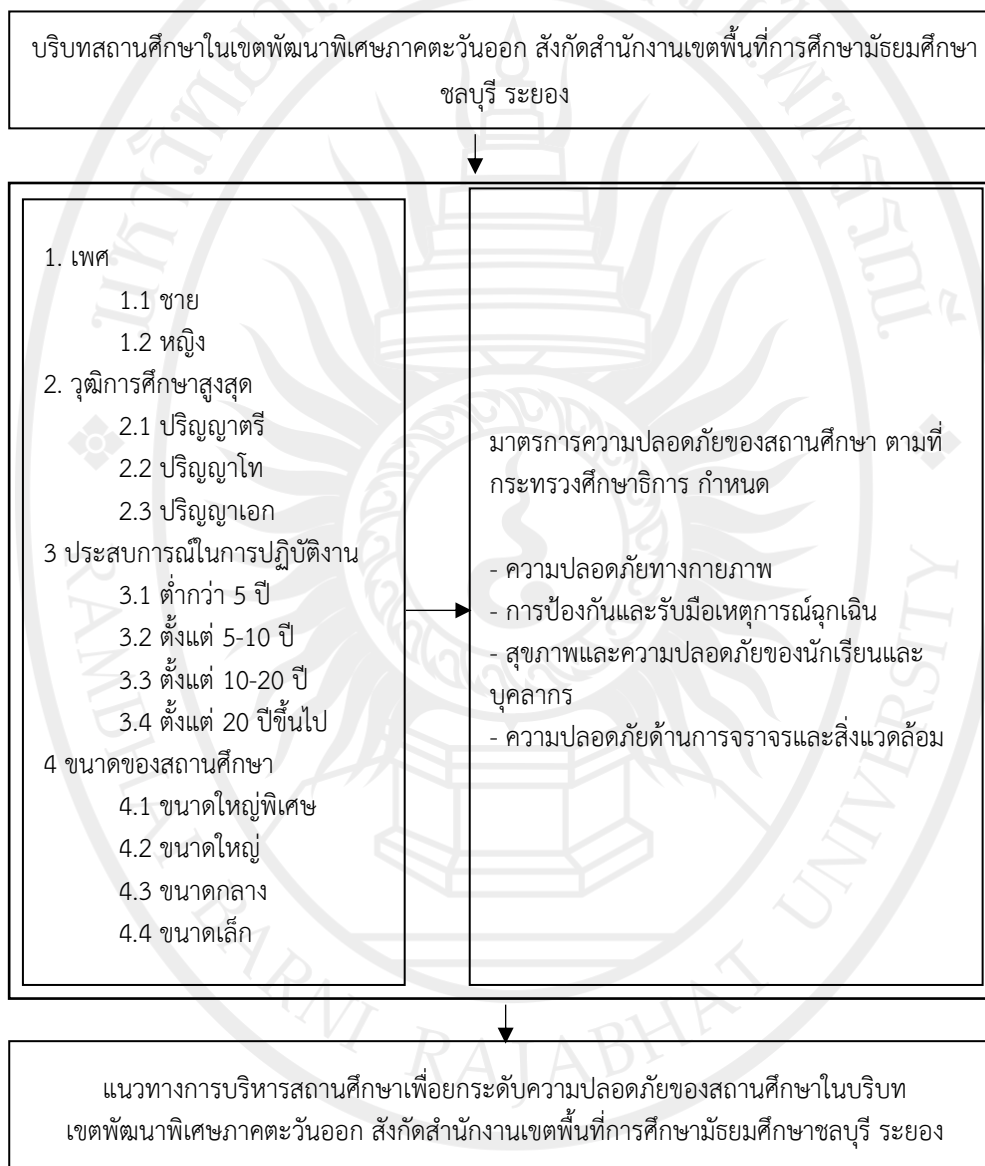
ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อความปลอดภัยจากนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับตัวชี้วัดด้านความปลอดภัย ได้กำหนดตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

บุคลากรที่มี เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่แตกต่างกัน